

Bijlage 3. Leidraad voor samenwerking in de warmtetransitie

De volgende punten vormen samen de basis voor de ontwikkeling en uitvoering van een warmtestrategie. Bij ieder punt is aangegeven wat nodig is om volgens dit onderdeel van de leidraad te kunnen werken.

1. Daar waar mogelijk zetten wij nu in op de uiteindelijke doelstelling van 2050 fossiel vrij. Geen uitstel, maar transitie-oplossingen zijn gemotiveerd uiteraard mogelijk.
  - Een visie op de verduurzaming van de warmtevoorziening wordt opgenomen de gemeentelijke omgevingsvisie;
  - Gebiedsvisies en omgevingsplannen geven inzicht in eindbeeld oplossing en mogelijke transitieoplossingen;
  - Inzicht in de ontwikkeling van de warmtevraag en mogelijke oplossingen, waaronder opslag;
  - Blijvende afstemming over warmtestrategie, waarbij de gevolgen van verschillende ontwikkelingen voor de strategie worden bepaald en de leerervaringen uit gerealiseerde projecten worden meegenomen;
  - Zoeken naar mogelijkheden om dat wat niet mogelijk lijkt (technisch, financieel, juridisch, tijd, etc) toch mogelijk te maken.
2. Energie die niet wordt gebruikt hoeft ook niet te worden opgewekt: wij zetten in op energiebesparing (waarbij de kosten en baten in verhouding moeten zijn) en aardgasloze energieneutrale nieuwbouw.
  - Afspraken met ontwikkelaars;
  - Eisen bij vergunningverlening.
3. Het warmteplan is dynamisch: technologische, juridische, ruimtelijke en financiële ontwikkelingen maken in de toekomst oplossingen mogelijk die nu nog niet zijn te voorzien en die van invloed zijn op de te maken keuze.
  - Blijvende afstemming over warmtestrategie, waarbij de gevolgen van verschillende ontwikkelingen voor de strategie worden bepaald;
  - Kennis van ontwikkelingen.
4. Om daadwerkelijk de overgang te maken naar een aardgasloze warmtevoorziening is zowel technische als sociale innovatie noodzakelijk;
  - Bereidheid inzet technische innovaties;
  - Actief zoeken naar nieuwe vormen van benadering van en samenwerking met de verschillende doelgroepen.
5. In de transitiefase blijft het gasnet liggen en zijn hybride oplossingen mogelijk. Er worden geen nieuwe aardgasnetten aangelegd in Hengelo en Enschede.
  - Vervallen aansluitplicht gas (rijk);
  - In Omgevingsvisie opnemen dat nieuwbouw aardgasvrij is, zo mogelijk eerder in andere sturingsinstrumenten;
  - Groen aantrekkelijker maken dan grijs (rijk).
6. In het eindbeeld blijven (nieuwe) aansluitingen op gasnetten bestaan waar dit absoluut noodzakelijk is voor de continuïteit van processen en veiligheid. Te denken valt bijvoorbeeld aan ziekenhuizen, industriële bedrijven. Aardgas wordt alleen ingezet voor pieken en als backup. Aansluiting op deze gasleidingen blijft mogelijk voor bebouwing in de directe omgeving van deze leidingen, maar alleen om te voorzien in de piek.
  - Bepalen voor welke functies gasnetten ook in eindbeeld in principe blijven liggen en worden aangelegd;
  - Gasnet geschikt maken voor alternatieven;
  - Gasnet voor pieken en back up en opslagmedium
7. In wijken waar warmtenet een logische keuze is wordt bepaald wat de kritische massa is om de investering te rechtvaardigen en wat de best haalbare manier is om deze kritische massa te bereiken. Verder blijft de keuze voor een duurzame warmteoplossing vrij.
  - Transparantie over kosten en opbrengsten bij alle partijen;
  - Duidelijkheid over wat niet kan;
  - Transparante informatie over welke mogelijkheden er zijn en begeleiding bij de keuze.
8. Wij informeren inwoners en bedrijven over de warmtetransitie en de gevolgen binnen hun woning of bedrijf.
  - Aardgasloos koken wordt overal gestimuleerd.
  - Afspraken/instructie installatie-, keuken-, en bouwbedrijven en ontwikkelaars, etc.
  - Communicatiestrategie
9. Bewoners en bedrijven moeten duidelijkheid kunnen krijgen over wat voor hen een verstandige (of in ieder geval no-regret) investering is.
  - Een duidelijk aanspreekpunt bij de gemeenten (bijvoorbeeld energieloket) en netbeheerder over de verduurzaming van de warmtevoorziening;
10. De warmtestrategie wordt vastgelegd in de omgevingsvisie en in omgevingsplannen. Deze verplichting is aangekondigd in de EnergieAgenda van minister Kamp.
  - Prioritaire gebieden verder uitwerken, waarbij voor minimaal twee gebieden een proef wordt gedaan met het omgevingsplan of gebiedsvisie;
  - Besluitvormingstrajecten gemeenten.
11. In het warmteplan en bij de keuze voor een warmteoptie maken wij de koppeling tussen de benodigde duurzame energie voor de warmtevoorziening en de opwekking van deze energie.
  - Inzicht geven in de benodigde opwek (koppeling met Energiestrategie in Enschede, in Hengelo met Nieuwe Energie Hengelo)
12. Wij werken de warmtevoorziening op buurtniveau samen met de woning- en gebouweigenaren op basis van gelijkwaardigheid uit.
  - Communicatie;
  - Participatie.

Rolverdeling

Los van de rolverdeling zijn er de volgende randvoorwaarden om uiteindelijk tot een door alle partijen gedragen voorstel te kunnen komen:

- Partijen zijn open en transparant, ook over financiële cijfers;
- Partijen committeren zich aan de uitkomst;
- Er is een duidelijke governance nodig voor de uitvoering van de pilot.

Gemeente:

- borgt de warmtestrategie planologisch;
- levert informatie over eventuele stedelijke ontwikkelingen;
- zorgt voor interne afstemming (vooral op omgevingsvisie en –planniveau en met de energievisie, maar ook met gemeentelijk infrabeheer);
- levert informatie over de huidige woning/gebouwenvoorraad;
- zorgt voor afstemming met particuliere woning/gebouweigenaren;
- levert informatie over beschikbare duurzame warmte;
- zorgt voor juridisch-planologische borging van de uitkomsten;
- zorgt voor positionering van Enschede/Hengelo als vooroplopende gemeente bij VNG en G32.

Enexis:

- Levert informatie over netwerken;
- Bepaalt welke ingrepen nodig zijn in het G/E-net en wat de kosten hiervan zijn;
- Levert informatie over het huidige energie/warmtegebruik;
- Levert kennis over (seizoens)opslag.

Ennatuurlijk:

- Levert informatie over warmtenet, capaciteit en duurzaamheid warmtebronnen;
- Levert informatie over het huidige warmtegebruik;
- Bepaalt welke ingrepen nodig zijn in het warmtenet (incl. eventueel benodigde opslag) en wat de kosten hiervan zijn;
- Levert kennis over (seizoens)opslag en transitie van het aardgas af bij klanten;
- Geeft inzicht in de consequenties van de gekozen oplossingen voor aansluitbijdragen en tariefcomponenten.

Woningcorporaties:

- Leveren informatie over ontwikkelingen in hun woning/gebouwenvoorraad in de betreffende buurt en het toekomstige energiegebruik;
- Zorgen voor afstemming met/besluitvorming onder de huurders;
- Zorgen voor positionering van Enschedese en Hengelose woningcorporaties bij Aedes als vooroplopende corporaties op het warmtedossier;
- Zetten hun ervaring met instemmingsprocessen huurders breed in;
- Bepalen welke ingrepen nodig zijn achter de voordeur.

Provincie:

- Zorgt voor afstemming met Rijk etc.;
- Zorgt voor positionering van Enschede en Hengelo bij het rijk als vooroplopende gemeente op het warmtedossier;
- Voert lobby;
- Levert informatie over beschikbare duurzame warmte;
- Denkt mee/adviseert.

UT:

- Denkt kritisch mee over de toe te passen technische oplossingen (aanbod Prof. dr. Johann Hurink);
- Draagt bij aan de ontwikkeling van de communicatiestrategie vanuit de ervaringen bij de MVI-E brigade van de topsector energie ( ).

Twence:

- Levert kennis over duurzame bronnen van energie;
- Draagt als “duurzaamheidsbevorderaar” bij aan de uitwerking van buurten;
- Beschikbare duurzame warmtebronnen, nu en in de toekomst.

Pioneering:

- Levert kennis over verduurzaming van gebouwen;
- Onderzoekt de mogelijkheden om de uitwerking van de buurten samen te laten lopen met één van de innovatieprogramma's van Pioneering;
- brengt haar netwerk in van professionele vastgoedeigenaren, bedrijven uit de bouwkolom, toeleveranciers en kennisinstellingen.